

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ 7 КЛАСУ

Навчальна програма «Українська мова. 7-ті класи» розроблена на основі Модельної навчальної програми
«Українська мова. 7–9 класи»
для закладів загальної середньої освіти
(автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П.,
Плівачук К. В., Попова Т. Д.)

2024

ОСНОВНА ЧАСТИНА
7-й клас
(105 годин на рік; 3 години на тиждень)

Пояснювальна записка

Навчальна програма базується на цінностях Нової української школи й зорієнтована на ідеал її випускників: освічених українців, всебічно розвинених, відповідальних громадян і патріотів, здатних до інновацій.

У шкільній освіті курс «Української мови» займає особливе місце, оскільки є невід’ємною складовою формування гуманістичного світогляду сучасної особистості, потужним носієм ідентичності нації, її генетичного коду, тому в контексті національного самоусвідомлення й самоствердження його роль незаперечна.

Курс «Українська мова» – важлива складова мовно-літературної освітньої галузі. Його основною метою є формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості

Досягнення мети передбачає розв’язання таких завдань:

- навчити вільно, комунікативно доцільно користуватися засобами української мови;
- виховати свідоме прагнення до вивчення української мови;
- сформувати духовний світ учнів / учениць, цілісні світоглядні уявлення,

- загальнолюдські ціннісні орієнтири;
- розвинути мислення, пам'ять, творчі здібності, естетичні почуття, самоповагу та впевненість у собі. Знання мають стати інструментом у розв'язанні життєвих проблем, засобом особистісного розвитку, соціалізації, успішного професійного становлення та облаштування свого життя.

Структура навчальної програми, її змістове наповнення передбачають урахування вікових особливостей учнів, психології сприйняття дитиною мовного матеріалу, а також специфіку сучасного інформаційно-комунікативного простору та загальносвітових процесів глобалізації.

Навчальна програма зорієнтована на компетентнісне навчання української мови та формування наскрізних умінь, визначених Державним стандартом:

- читати з розумінням;
- висловлювати власну думку усно й письмово;
- критично та системно мислити;
- діяти творчо;
- виявляти ініціативність;
- здатність логічно обґрунтувати позицію;
- конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики;
- приймати рішення;
- розв'язувати проблеми.

Також при укладанні програми було зроблено акцент на компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі, що передбачає реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання цього циклу.

Основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, індивідуальний, соціальний, культурний і навчальний досвід учнів / учениць; їхні потреби та інтереси, які мотивують до активного навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

Навчання української мови ґрунтується на таких принципах:

- 1) науковості, доступності, зв'язку теорії з практикою, міцності, наступності й перспективності, системності й послідовності;
- 2) позитивної емоційності, використанні методів і прийомів, які задовольняють допитливість;
- 3) науковості й доступності навчального матеріалу;
- 4) комунікативної спрямованості освітнього процесу.

У програмі визначено: очікувані результати, навчання учнів, зміст навчального предмета, види навчальної діяльності учні (рекомендовані та обов'язкові). Очікувані результати навчання учнів – це результати, яких потрібно досягти на певному етапі освітнього процесу. Їх визначено згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання в мовно-літературній освітній галузі (додаток 2 до Державного стандарту). Орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів / учениць забезпечено структуруванням змісту навчального предмета з використанням розділів, тем (тематик). Пропонований зміст окреслює рекомендований обсяг навчального матеріалу, який потрібно опанований за певний період навчання в процесі досягнення очікуваних результатів.

У програмі виокремлено мовну та мовленнєву лінії. Мовна лінія забезпечує засвоєння знань про мовну систему та формування відповідних умінь і навичок. Мовленнєву лінію, зміст якої реалізують на кожному уроці, скеровано на формування комунікативних умінь і навичок. Обов'язковим компонентом є культура мовлення, яка передбачає правильну вимову та слововживання, чітку побудову речень, логічний зв'язок між ними в тексті.

У програмі враховано наступність між циклами навчання. Вона є логічним продовженням навчальної програми з української мови адаптаційного циклу (5 – 6 класи).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне) із застосуванням таких основних форм і способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової (зокрема шляхом виконання самостійних і діагностувальних робіт, тестування, організації роботи з текстами тощо);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо).

Задля отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення навчальної програми або її окремих компонентів. Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці. Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

У рамках академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

У навчальній програмі запропоновано кількість часу на вивчення кожного розділу, теми .

Програма створює умови для активізації навчально-виховної діяльності, що передбачає: збагачення змісту навчального матеріалу емоційною, особистісно значущою інформацією; впровадження особистісно орієнтованого спілкування; утвердження людської гідності; використання діалогу як основної форми навчального спілкування; створення на уроках позитивної емоційної атмосфери; гнучкість форм організації різних видів діяльності (індивідуальна, парна, групова, колективна). Міжпредметні зв'язки сприятимуть розвитку інтелектуальних і моральних якостей особистості, комунікативних умінь і навичок. Сучасні педагогічні технології (навчання в співпраці, проєктна діяльність, використання інформаційних технологій) забезпечать індивідуалізацію та диференціацію навчання.

Основна частина

Очікувані результати навчання (уміння НУШ, компетентності)	К-ть годин	Зміст навчального матеріалу		К-ть годин
	Мовна змістова лінія 68 год.		Мовленнєва змістова лінія 37 год.	
ВСТУП				
Українська мова єднає нас				
Учень / учениця: логічно й послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільноісторичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1] – виявляє і передбачає емоційні реакції в	1	Мова – нетлінний скарб кожного народу. Українська мова як засіб єднання, згуртування українського народу.	Рекомендовані види робіт: Коментування висловів відомих людей про українську мову та значення її в житті суспільства. • Перегляд та обговорення відеосюжетів, музичних кліпів тощо, пов’язаних із визначеною	1

різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.8.1-1] – позитивно впливає на емоційний стан учасників групової комунікації, цінуючи власну культурну традицію та виявляючи повагу до інших [9 МОВ 1.8.3-1] – коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1] – на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] – обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3] Ціннісні орієнтири • Усвідомлення того, що українська мова єднає громадян України, робить Україну сильною європейською державою, а цивілізований світ сприймає носіїв української як сміливих, волелюбних і нескорених. Гордість за свій народ і свою державу. • Повага до державних символів України. • Усвідомлення мовних обов'язків громадянина держави. • Цінності духовної єдності поколінь. Цінності історії свого роду. • Готовність спілкуватись українською як підтвердження духовного становлення та культурного рівня особистості. • Доброзначливе спілкування			темою. • Обговорення ситуації проблемного характеру з метою прийняття рішення, пошуку висновків, розв'язання проблеми. • Розповідь за запропонованою опорною схемою, таблицею, малюнком. • Ознайомлення з українським лінгвістичним інтернетпорталом «Словники України онлайн». • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Колективне укладання переліку цікавих учням / ученицям українськомовних сайтів (фільмів, пісень тощо). • Виконання проєкту (слайд шоу, колаж, соціальна реклама, участь у теле- чи радіопередачі, інтерв'ю про українську мову як засіб єднання українського народу)	
			Теоретичний матеріал: Мовленнєвий етикет. Стійкі вислови в системі мовленнєвого	1

			етикету українців (зі значенням вітання, прощання, вибачення, вдячності, прохання, згоди, незгоди, співчуття тощо)	
			Обов'язкові види робіт: Створення мінітекстів, у тому числі діалогів, із використанням стійких мовних висловів етикетного характеру (зі значенням вітання, прощання, вибачення, вдячності, прохання, згоди, незгоди, співчуття тощо)	1
ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО				
Учень / учениця: відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення, акцентуючи увагу на важливих деталях [9 МОВ 1.1.2-1] – обговорює актуальність почутого тексту, зв'язок тексту із ситуацією спілкування [9 МОВ 1.1.2-2] – переказує почуте повідомлення докладно, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення відповідно до мети й ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1] – розрізняє окремі елементи маніпуляції [9 МОВ 1.4.4-2] – визначає достовірність, новизну, несуперечливість інформації, відповідність своїм переконанням, поглядам [9 МОВ 1.5.1-2] – комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови [9 МОВ 1.6.1-2] – визначає специфіку складників структури текстів (зокрема медіатекстів) [9 МОВ 2.1.2-2]	11	Словотвір • Похідні й непохідні слова. Основні способи словотворення. Лексикологія. Фразеологія • Лексичне значення слова. Групи слів за значенням, походженням, вживанням. Фразеологізми. Морфологія • Рід та число іменників. Відмінювання іменників • Особливості окремих відмінкових форм іменників. • Групи прикметників за значенням. Ступені порівняння прикметників. • Відмінювання числівників. Поєднання числівників з іменниками. Уживання числівників на позначення часу. • Розряди займенників Орфографічний практикум • Букви е, и на позначення ненаголошених голосних у корені слова. • Правопис префіксів. • Велика буква та лапки у власних	Рекомендовані види робіт: • Розбір слова за будовою та визначення способу його творення. • Утворення слів вивченими способами, зокрема складних слів. • Тлумачення лексичного значення слів і фразеологізмів. • З'ясування лексичного значення слова за довідником із метою правильного його вживання в реченні. • Складання речень з омонімами. • Доповнення речень словами з урахуванням контексту, заміна окремих слів синонімічними. • Розрізнення слів різних частин мови. • Відмінювання іменників, числівників, займенників. • Утворення ступенів порівняння прикметників. • Доповнення речень іменниками, прикметниками, числівниками, займенниками у відповідних відмінкових формах. • виправлення помилок, допущених під час творення ступенів порівняння прикметників.	1

– характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту [9 МОВ 2.2.3-1] – характеризує особливості структури тексту, визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1] - ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] – аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1] – визначає переваги і недоліки власних написаних текстів і планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1] – визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням [9 МОВ 4.1.1-1] – використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2] Ціннісні орієнтири • Шанування духовних цінностей народу, повага до національних символів, розуміння внеску українців у світову історію та культуру.	назвах. • Правопис складних слів разом і з дефісом. • Зміни приголосних під час творення слів за допомогою суфіксів ськ, ств та під час творення іменників із суфіксом -ин-. • Подвоєні букви. • Апостроф. М'який знак. • Написання слів іншомовного походження (букви и, і; подвоєні букви; апостроф; м'який знак). Лексичні помилки Уживання слів у невласливому їм значенні; неточне вживання фразеологізмів; тавтологія; уживання зайвого слова; уживання слів, не властивих українській мові (практично)	• Складання речень із числівниками на позначення дат і часу. • Записування цифр у реченнях і текстах словами (числівниками). • Вибір форми іменника у сполученні із числівником. • Розрізнення займенників різних розрядів. • Складання і проведення словникових диктантів. • Виправлення орфографічних помилок. • Виконання тестових завдань з орфографії. • Визначення в слові орфограм, записування слів із вивченими орфограмами, виправлення таких помилок. • Робота з орфографічним словником (у т. ч. електронним). • Виправлення в реченнях лексичних помилок. • Відновлення прислів'їв, приказок з певної групи слів. • Створення та розв'язування кроссенсів (за вивченим матеріалом). • Ігри зі словами, вікторини, конкурси, ребуси (наприклад: ігри «Відгадай слово», «Віднови прислів'я», «Чарівна скриня», «Так – Ні»). • Створення лепбуків «Фразеологізми – окраса мови», «Лексичні помилки».	
---	---	---	--

• Знання мови як однієї з ознак культурної особистості; необхідність мовної освіти та самоосвіти. • Усвідомлення здоров'я як загальнолюдської цінності; бажання дотримуватися здорового способу життя. • Усвідомлення необхідності використовувати надійні джерела інформації (телебачення, радіо, газети, інтернет-ресурси) для здобування нових знань, розширення свого кругозору. • Прагнення вдосконалювати власне мовлення.				
			Теоретичний матеріал: Повторення вивченого про стилі мовлення. Поняття про публіцистичний стиль. Поняття про медіатекст. Особливості медійної інформації. Засоби масової інформації (ЗМІ). Поняття про джерело інформації. Надійність джерел інформації. Неправдива (фейкова) інформація. Новини як оперативні повідомлення, які містять суспільно важливу та актуальну інформацію (загальне ознайомлення). Достовірність як ознака якісних новин	1
			Обов'язкові види роботи • Аналіз та оцінювання прочитаного чи прослуханого тексту. • Аудіювання тексту публіцистичного стилю. • Добирання заголовка тексту. • Формулювання теми й основної думки тексту. Визначення мікротем і тематичних речень.	3

			• Колективне складання складного плану прослуханого або прочитаного тексту. • Обґрунтування вибору стилю для розкриття в тексті суспільно важливої теми. • Створення усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Редагування словосполучень і речень, у яких допущено граматичні помилки (з коментуванням і без). • Визначення й обґрунтування надійності джерела інформації. • Обґрунтування свого ставлення до конкретної інформації (у т. ч. щодо достовірності, новизни, несутеречливості). • Створення тексту за визначеними характеристиками на основі певної графічної інформації (діаграми, графіка тощо). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами.	
МОРФОЛОГІЯ. ОРФОГРАФІЯ				
Дієслово				
Учень / учениця: свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] – відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення, акцентуючи увагу на важливих деталях [9 МОВ 1.1.2-1] – формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4] – переказує почуте повідомлення стисло, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення відповідно до мети	18	Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма (інфінітив), особова форма, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то (загальне ознайомлення). Неозначена форма дієслова (інфінітив). Вид дієслів (доконаний, недоконаний). Особові форми дієслова. Безособові дієслова. Теперішній час дієслів	Рекомендовані види робіт: • Виокремлення вжитих у тесті чи реченні дієслів та визначення морфологічних ознак і синтаксичної ролі цих слів. • Розрізнення, виписування та групування дієслів за певними ознаками. • Лінгвістичне мінідослідження. • Творення видових пар та часових і способових форм дієслів. • Складання речень із дієсловами визначеної форми. • Добирання дієслів-синонімів,	3

й ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1] – окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] – коментує інформацію, сприйняту з одного чи кількох джерел [9 МОВ 1.5.1-1] – комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови [9 МОВ 1.6.1-2] – добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального й культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1] – використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 МОВ 2.1.2-1] – характеризує особливості структури тексту, визначаючи функції та роль мовних засобів у змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення відповідно до мети й ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1] – окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] – коментує інформацію, сприйняту з одного чи кількох джерел [9 МОВ 1.5.1-1] – комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови [9 МОВ 1.6.1-2] – добирає і використовує необхідні	(змінювання за особами та числами). Правопис і вимова - ться, -шся в дієсловах (повторення). Минулий час дієслів (змінювання за родами та числами). Майбутній час дієслів (форми майбутнього часу; змінювання за особами та числами). Особливості відмінювання дієслів дати, їсти, бути та дієслів з основою на - вісти (відповісти). Дієслова І та ІІ дієвідмін. Букви е, и в особових закінченнях дієслів. Спосіб дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного й наказового способів. М'який знак у дієсловах наказового способу (повторення). Не з дієсловами. Наголошування окремих дієслів та їхніх форм (нести, везти, мести, плести, несемо, веземо, пишу, кажу та ін.).	прислів'їв, приказок, фразеологізмів із дієсловами. Пояснення значень прислів'їв, приказок, фразеологізмів. • Доповнення речень словами в потрібних граматичних формах • Визначення в слові орфограм, записування дієслів із вивченими орфограмами. • Розбір дієслова як частини мови (за опорною схемою). • Лінгвістичний експеримент (заміна в тексті дієслів минулого часу дієсловами теперішнього часу тощо). • «Коло думок» (обмін думками з метою пошуку відповіді на проблемні запитання). • Обговорення мовної ситуації проблемного характеру з метою прийняття рішення, пошуку висновків, вирішення проблеми. • Гронування на тему «Дієслово». • Складання запитань для опитування учнів / учениць із теми «Дієслово». • Мальований скрайбінг, малюнкові схеми на визначену тему («Дієслова майбутнього часу» та ін.). • Робота зі словниками й довідковими джерелами. Обмін враженнями щодо здобутої в них інформації. • Ігри зі словами (вікторини, конкурси, ребуси, квести).	
---	--	--	--

вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального й культурного контексту [9 MOB 1.7.1-1] – використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 MOB 2.1.2-1] – характеризує особливості структури тексту, визначаючи функції та роль мовних засобів і здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування [9 MOB 3.3.3-2] – визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням [9 MOB 4.1.1-1] – аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 MOB 4.1.2-1] – творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньообразне, асоціативне мислення [9 MOB 4.2.1-1] Ціннісні орієнтири • Почуття поваги до рідного краю, народу, його історії. Плекання українських національних цінностей. Шанування української культури. • Бережне ставлення до власного здоров'я,				
--	--	--	--	--

дотримання здорового способу життя. • Дотримання правил безпечної поведінки. • Цінності родинної життєдіяльності. Повага до всіх членів родини. • Бережне ставлення до довкілля, усвідомлення взаємозв'язку власного здоров'я зі станом екології. • Доброта, толерантне ставлення до представників різних національностей, людей з інвалідністю. • Повага до прав і свобод людини. • Успішна діяльність у технологічному швидкозмінному середовищі. • Усвідомлення необхідності фінансової грамотності, застосування математичних знань у реальному житті, уміння працювати із числовою інформацією. • Дотримання правил роботи з комп'ютером, планшетом; усвідомлення наслідків ігрової залежності та залежності від соцмереж				
			Теоретичний матеріал: Бар'єри спілкування Правила гарного слухача. Використання інформації в різних ситуаціях спілкування.	1
			Обов'язкові види робіт: • Аудіювання, читання та аналіз текстів, які містять дієслова певної форми. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Формулювання уточнювальних запитань до почутого чи прочитаного для його розуміння. • Зіставлення текстів і графічних матеріалів (схем, таблиць). • Відновлення деформованого тексту.	3

			Виразне читання художніх текстів з коментуванням ролі в мовленні безособових дієслів (наприклад: хмариться, дощить, сутеніє, світає та под.). • Усне висловлення, пов'язане з конкретною життєвою ситуацією, з використанням дієслів визначеної форми. • Зіставлення прочитаного із зображенням на малюнку (зокрема передавання емоцій людини в тексті та на малюнку). • Візуалізація текстової інформації; переведення текстової інформації в графічну. • Створення тексту на основі графічних джерел. • Складання речення, напису для постера чи гасла для участі у флешмобі з використанням різних форм дієслів. • Створення пам'ятки чи інструкції з використанням дієслів у неозначеній формі (наприклад: «Безпечна поведінка на водоймах»; «Як безпечно користуватися інтернетом»). • Створення та розігрування діалогів, які містять прохання про допомогу й поради щодо проблемної життєвої ситуації (з використанням дієслів наказового й умовного способів). • Створення допису в соцмережі про важливу подію родини (про подорож із сім'єю до іншого міста). • Складання заголовків для інструкцій і пам'яток із використанням інфінітивів (наприклад: «Як придбати QR-квиток для проїзду», «Як зберегти свій зір»). • Підготовка аудіопам'ятки «Наголошування дієслів».	
--	--	--	---	--

			• Створення висловлення – заперечення тези «На грубість потрібно відповідати грубістю» з використанням дієслів із часткою не. • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Виконання проєкту (наприклад, створення відео, постерів, колажу чи слайд-шоу на тему «Відбудова України» з використанням дієслів різних форм)	
Дієприкметник. Дієслівні форми на -но, -то				
Учень / учениця: – формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4] – переказує почуте повідомлення докладно, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення відповідно до мети й ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1] – окреслює тематику та проблематику почутого повідомлення для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] – дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] – характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, зокрема художніх, почутого повідомлення [9 МОВ 1.5.3-1] – використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1] – пояснює причини відповідного емоційного стану в типових життєвих	10	Дієприкметник як форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники. Обмеженість уживання форм активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові, способи заміни їх. Творення активних дієприкметників. Творення пасивних дієприкметників. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Розділові знаки в реченнях із дієприкметниковими зворотами. Буква н у дієприкметниках та букви нн у прикметниках дієприкметникового походження. Написання не з дієприкметниками. Дієслівні форми на -но, -то. Речення з дієслівними формами на -но, -то.	Рекомендовані види робіт: • Виокремлення вжитих у тексті чи реченні дієприкметників, дієприкметникових зворотів, дієслівних форм на -но, -то; пояснювання значення їх у мовленні. • Визначення синтаксичної ролі дієприкметника й дієприкметникового звороту. • Лінгвістичне мінідослідження («Як порядок слів впливає на синтаксичну роль дієприкметника», «Як наголос може змінити дієприкметник на прикметник» тощо). • Творення дієприкметників. Виправлення відповідних помилок. • Розбір дієприкметників і дієслівних форм на -но, -то за будовою. • Читання вголос, правильне інтонування речень із дієприкметниковими зворотами. • Складання речень із дієприкметниками та дієприкметниковими зворотами. • Лінгвістичний експеримент (заміна складних речень синонімічними простими з дієприкметниковими зворотами та навпаки).	3

ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-2] – використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 МОВ 2.1.2 -1] – розмежовує в тексті фактичну інформацію та суб'єктивні судження, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень [9 МОВ 2.2.2 -1] – характеризує особливості структури тексту, визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3 -1] - складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4 -1] – обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи й узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2 -3] – виконує різні ролі у груповій онлайн - комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2 -1] – організовує та проводить онлайн - дискусію, бере участь в обговоренні суспільно важливих проблем [9 МОВ 3.2.3 -1] – визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень		• Заміна в реченнях пасивних дієприкметників дієслівними формами на -но, -то. • Доповнення речень словами в потрібних граматичних формах. • Обґрунтування орфограм, записування слів із вивченими орфограмами. • Визначення пунктограм, обґрунтування вживання розділових знаків, записування речень із вивченими пунктограмами. • Складання тестових завдань із теми «Дієприкметник». • Створення алгоритму виділення дієприкметникових зворотів комами. • Робота в групах «Навчаючи, учуся». • Робота зі словником (у т. ч. електронним)	
---	--	---	--

за мовою і мовленням [9 МОВ 4.1.1 -1] – аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2 -1] Ціннісні орієнтири • Духовні цінності роду. Шанобливе ставлення дітей до батьків. • Сформованість естетичних почуттів, уявлень і знань про прекрасне в житті та мистецтві. • Естетична насолода від пізнання культури, зокрема творів портретного живопису, повага до людських захоплень, творчості як розвитку здібностей і талантів. • Відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших людей. • Прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі.				
			Теоретичний матеріал: Особливості будови опису зовнішності людини.	1
			Обов’язкові види робіт: • Читання та аналіз тексту, який містить дієприкметники. • Визначення ключових слів у тексті. • Аналіз будови тексту, виділення зачину, основної частини та кінцівки. • Формулювання уточнювальних запитань за змістом почутого чи прочитаного для його розуміння. • Визначення складників друкованого чи цифрового текстового джерела	3

			інформації (заголовки, рубрики, виділення). • Розмежування фактичної інформації та суб'єктивних суджень. Спростування чи підтвердження суджень. • Зіставлення текстів із метою визначення недостовірної інформації. • Створення текстів із дієприкметниками й дієприкметниковими зворотами. • Створення усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. Пояснення причин емоційного стану в цій ситуації. • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Редагування речень, у яких допущено помилки у вживанні дієприкметників і дієприкметникових зворотів. • Редагування речень, у яких із дієслівною формою на -но, -то вжито в орудному відмінку іменник чи займенник, що називає / вказує на виконавця (наприклад, неправильно: Вправу виконано учнями; правильно: Вправу виконано; Учні виконали вправу). • Створення повідомлення для соцмережі чи вебсайту з використанням дієприкметників. • Опис природи, приміщення, будівлі чи місцевості з використанням дієприкметників. • Складання реченняповідомлення для інформування громадськості з використанням дієслівних форм на -но, -то (наприклад: Рух поїздів до станції Жмеринка відновлено). • Проведення в онлайн - середовищі дискусії (орієнтовні теми: «Як	
--	--	--	--	--

			зміцнювати Україну: інновації, екологія, національні цінності » «Чому віддавати перевагу – книгам чи телебаченню?») . • Створення розповіді про виконану роботу (прибирання в класі; робота в саду, створення презентації тощо) з використанням дієслівних форм на -но, -то. • Підготовка відеопам'ятки (постер, слайди, відеоролик, схема) для соцмереж про поширені помилки у вживанні дієприкметників. • Бліцпрезентація одного фото на актуальну тему з підписом, у якому використано дієприкметник. • Виконання проєкту (наприклад, презентація дизайну кімнати, будинку, парку, магазину тощо з використанням дієприкметників)	
--	--	--	--	--

Дієприслівник

Учень / учениця: відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення, акцентуючи увагу на важливих деталях [9 МОВ 1.1.2-1] – обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення з власним та суспільноісторичним досвідом для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] – визначає достовірність, новизну, несуперечливість інформації, відповідність своїм переконанням, поглядам [9 МОВ 1.5.1-2] – здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час	5	Дієприслівник як форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки в реченнях з одиничними дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами. Дієприслівники недоконаного й доконаного виду. Час дієприслівників. Написання не з дієприслівниками.	Рекомендовані види робіт: • Виокремлення вжитих у тесті чи речення дієприслівників і дієприслівникових зворотів, пояснювання значення їх у мовленні. • Визначення синтаксичної ролі дієприслівника й дієприслівникового звороту. • Лінгвістичне мінідослідження. • Читання вголос, правильне інтонування речень із дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами. • Творення дієприслівників, розбір їх за будовою. • Складання речень із дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами. • Заміна речень з однорідними	1
---	---	--	--	---

виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1] – характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту [9 МОВ 2.2.3 -1] – використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1 -1] – складає та оформлює власні тексти різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4 -1] – оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3 -1] – толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час онлайн -спілкування [9 МОВ 3.2.3 -2] – аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2 -1] – демонструє толерантність і здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування [9 МОВ 3.3.3 -2] – визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням [9 МОВ 4.1.1-1] –аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах і робить висновки щодо			присудками та складних речень синонімічними з одиничними дієприслівниками чи дієприслівниковими зворотами. • Добирання прислів'їв, які містять дієприслівники. Змалювання ситуацій, у яких можуть бути використані ці прислів'я. • Визначення пунктограм, обґрунтування вживання розділових знаків, записування речень із вивченими пунктограмами, виправлення таких помилок. • Складання асоціативного куща до теми «Дієприслівник».	
---	--	--	--	--

функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1] Ціннісні орієнтири • Повага до людей, доброзичливість, ввічливість, толерантність. • Усвідомлення необхідності досягати чогось завдяки наполегливості та праці. • Співпереживання, взаємоповага та взаємодопомога. Співчуття тим, хто перебуває в складних життєвих обставинах, бажання допомогти їм, робити добро. • Здатність розуміти та ефективно використовувати різні фінансові навички, раціонально витратити власні кошти.				
			Обов'язкові види робіт: • Читання, аналіз, оцінювання тексту, який містить дієприслівники й дієприслівникові звороти. • Пояснення взаємозв'язку між темою, мікротемами й основною думкою тексту . • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Створення усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією. • Створення текстів із дієприслівниками й дієприслівниковими зворотами. • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Редагування речень, у яких допущено помилки у вживанні дієприслівників і дієприслівникових зворотів (з коментуванням) . • Створення висловлення про	2

			волонтерську діяльність, допомогу людям у складних життєвих обставинах із використанням дієприслівникових зворотів (наприклад: дізнавшись про труднощі, порадившись із друзями, перевіrivши інформацію, зібравши кошти, перемагаючи труднощі). • Усний коментар спортивного змагання чи пояснення правил виконання фізичних вправ із використанням дієприслівників. • Зіставлення наведеної в тексті інформації (наприклад, риси вдачі людини) з прислів'ями та приказками, які містять дієприслівники. • Пошук інформації з різних джерел і складання рекомендацій про те, як правильно робити покупки, аби заощадити кошти та не натрапити на фінансових шахраїв (з використанням дієприслівників і дієприслівникових зворотів).	
Прислівник				
Учень / учениця: відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення, акцентуючи увагу на важливих деталях [9 МОВ 1.1.2-1] – знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей [9 МОВ 1.3.1-1] – аналізує стильові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення [9 МОВ 1.4.3-1] – обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих	7	Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням (практично). Творення прислівників (практично). Розрізнення прислівників й омонімічних слів інших частин мови. Ступені порівняння прислівників. Букви н та нн у прислівниках. Букви и та і в кінці прислівників. Написання прислівників разом, окремо і з дефісом. Написання	Рекомендовані види робіт: • Виокремлення вжитих у реченні чи тексті прислівників та визначення морфологічних ознак і синтаксичної ролі цих слів. • Розрізнення, виписування та групування прислівників за певними ознаками. • Лінгвістичне мінідослідження («Прислівники якого розряду за значенням вживаємо найчастіше» тощо). • Розбір прислівників за будовою, визначення способу творення. • Складання словникових диктантів із	1

джерел, які вважає авторитетними [9 МОВ 1.5.1-4] – контролює використання невербальних засобів в умовах реалізації типових стратегій спілкування [9 МОВ 1.7.1-2] – позитивно впливає на емоційний стан учасників групової комунікації, цінуючи власну культурну традицію та виявляючи повагу до інших [9 МОВ 1.8.3-1] – застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних [9 МОВ 2.1.1-1] – коментує власні почуття під час читання тексту та враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1] – аргументовано висловлюється про актуальність і достовірність інформації на основі власного досвіду, аналізу прочитаного тексту [9 МОВ 2.4.2 -1] – характеризує особливості структури тексту, визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3 -1] – представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1 -2] – створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2 -1] – створює та презентує тексти різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2 -1]	прислівникових сполучень. Розрізнення прислівників, які пишемо разом, й однозвучних сполучень слів, які пишемо окремо. Написання не та ні з прислівниками. Наголошування прислівників (практично впродовж опрацювання всіх тем).	правопису прислівників. • Укладання мінісловника наголосів прислівників. • Творення ступенів порівняння прислівників. • Доповнення речень словами в потрібних граматичних формах. • «Коло думок» (обмін думками з метою пошуку відповіді на проблемні запитання). • Створення «хмари слів» до певної групи прислівників чи підтеми. • Визначення в слові орфограм, записування прислівників із вивченими орфограмами, обґрунтування написання, виправлення орфографічних помилок. • Пояснення значення фразеологізмів (прислів'їв, приказок, крилатих висловів), у яких є прислівники. • Добирання прислів'їв, приказок, фразеологізмів із прислівниками. • Відновлення прислів'їв із певної групи слів. • Добирання прислівниківсинонімів, прислівниківантонімів. Створення синонімічних рядів прислівників. • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних з уживанням прислівників. • Підготовка аудіоповідомлення про поширені помилки в наголошуванні прислівників. • Підготовка відеопам'ятки (постер, слайди, відеоролик, схема) для соцмереж про написання прислівників. • Створення та розв'язування кроссенсів (за вивченим матеріалом). • Робота зі словниками та довідковими джерелами. Обмін враженнями щодо	
---	---	---	--

– складає та оформлює власні тексти різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4 -1] – добирає виражальні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність [9 МОВ 3.1.5 -2] – створює в цифровому середовищі повідомлення для обговорення особистих і соціально важливих проблем [9 МОВ 3.2.1 -1] – безпечно спілкується в цифровому середовищі з урахуванням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.2.4 -2] – визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням [9 МОВ 4.1.1 -1] – аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2 -1] – творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо - образне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1 -1] – взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів [9 МОВ 4.2.3 -1] Ціннісні орієнтири • Патріотизм, вірність «малій			здобутої в них інформації. • Ігри зі словами (добирання слів, відгадування слів, ребуси, шаради тощо).	
---	--	--	---	--

батьківщині», усвідомлення потреби в збереженні та примноженні духовного багатства народу. • Цінування внутрішньої краси людини, її праці, досягнень, здобутків. • Милосердя, взаємодопомога, співпереживання. • Прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільнотехнологічного розвитку. • Готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних проблем. • Усвідомлення важливості володіння державною мовою для забезпечення добробуту				
			Теоретичний матеріал: Портретний нарис.	1
			Обов'язкові види робіт: • Аналізування, оцінювання, інтерпретація тексту, що містить прислівники, з'ясування ролі прислівників у мовленні. • Добирання заголовка до тексту. • Формулювання теми й основної думки тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Зіставлення текстів із метою визначення недостовірної інформації. • Зіставлення текстів і графічних матеріалів (схем, діаграм, таблиць тощо). • Створення тексту на основі кількох графічних джерел інформації. • Створення усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням прислівників).	2

			• Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Складання речень з опорними словами – прислівниками (за ілюстрацією). • Усний опис малюнка, за допомогою якого можна проілюструвати прочитаний текст. • Створення висловлення за коміксом, малюнком чи фото (з використанням прислівників). • Створення тексту реклами, що пропагує здоровий спосіб життя (з використанням прислівників різних ступенів порівняння чи прислівникових сполучень). • Створення висловлення, постера, плаката про правила дорожнього руху з використанням прислівників (наприклад: уважно, небезпечно, спочатку, вдень, ліворуч, праворуч, назустріч, надворі). • Створення тексту з елементами порівняння погоди в різні періоди (різних співаків / співачок, художніх творів, моделей гаджетів, комп'ютерних ігор тощо) з використанням прислівників різних ступенів порівняння. • Створення тексту для рекламного буклета молодіжного одягу з використанням прислівникових сполучень (наприклад: до лиця, до смаку, не до вподоби, на вибір, в міру, по можливості, час від часу, на радість). • Створення мініюпису з використанням прислівників (теми: «Бабусине обійстя», «Стежка до рідної хати», «Пломеніє калина» та ін.). • Створення і розігрування діалогів із використанням прислівників певної тематичної групи (розмова з гостем міста / села; розмова про спортивні	
--	--	--	---	--

			досягнення) з використанням етикетних формул. • Створення лінгвістичного есе (орієнтовні теми: «Прислівник – найцікавіша частина мови», «Прислівник – наймолодша частина мови», «Прислівники навколо нас»). • Виконання проєкту (наприклад: 1) складання списку відтворення музичних файлів – пісень чи уривків пісень, у назвах або в приспівках яких є прислівники; 2) створення мультимедійної презентації «10 найцікавіших прислівників»; 3) підготовка та проведення вікторини чи квесту на тему «Прислівник»).	
Службові частини мови. Вигук				

Учень / учениця: адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника [9 MOV 1.1.2-3] – самостійно складає і komponує складний план [9 MOV 1.2.2-1] – визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 MOV 1.4.4-1] – логічно й послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільноісторичного досвіду [9 MOV 1.6.1-1] – модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 MOV 1.7.1-3] – виявляє і передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування [9 MOV 1.8.1-1] – коментує власні почуття під час читання тексту та враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційноестетичне сприйняття тексту [9 MOV 2.3.2-1] – характеризує особливості структури тексту, визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 MOV 2.4.3-1] – використовує для виконання завдань текстові / медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таки джерел	13	Службові частини мови (загальні ознаки). • Прийменник як службова частина мови. Види прийменників за будовою. Розрізнення прийменників та омонімічних слів інших частин мови. • Написання прийменників разом, окремо та з дефісом. • Особливості вживання окремих прийменників, зокрема прийменника по (практично). Уживання прийменників у, в; прийменника з та його варіантів із, зі (зо) (повторення). Синонімічні прийменники. Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою. Сполучники одиничні, повторювані, парні. • Сполучники сурядності та підрядності. Синонімічні сполучники. • Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників зате, проте, щоб, якби та ін. й однозвучних слів, які пишемо окремо. • Частка як службова частина мови. Частки формотворчі та словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків (практично). • Написання часток. • Написання не з різними частинами мови (узагальнення).	Рекомендовані види робіт: • Виокремлення вжитих у реченні чи тексті прийменників, сполучників, часток та визначення їхньої ролі в мовленні. • Розпізнавання, виписування та групування прийменників, сполучників, часток за певними ознаками. • Лінгвістичне мінідослідження («З якою частиною мови прийменники вживаємо найчастіше?», «Сполучники в щоденному спілкуванні» тощо). • Обґрунтування правопису слів службових частин мови, вигуків. • Обґрунтування пунктуації в реченнях, що містять сполучники. • Добирання синонімів. • Розрізнення прийменників, сполучників та омонімічних слів. • Складання речень із використанням службових частин мови. • Добирання сполучників для зв'язку однорідних членів речення та частин складного речення. • Визначення в слові орфограм, записування слів із вивченими орфограмами, виправлення таких помилок. • Творення слів різних частин мови за допомогою часток. • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних із неправильним уживанням сполучників як... так і; не тільки... але й. • Створення «хмари слів» до теми «Написання не з різними частинами мови».	2
--	----	---	---	---

[9 МОВ 2.5.1-1] – представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел, комбінуючи різні способи й засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] – на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] – створює та презентує тексти різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] – складає та оформлює власні тексти різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] – визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням [9 МОВ 4.1.1-1] – аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1] – творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньообразне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1] Ціннісні орієнтири Патріотизм, соціальна активність, відповідальність, громадянська гідність.	- Вигук як особлива частина мови. Групи вигуків за значенням. - Дефіс у вигуках. Кома та знак оклику в реченнях із вигуками.	«Кубування» (відповіді на 6 запитань різних типів, що стосуються теми; використання куба з написами). - Мальований скрайбінг, малюнкові схеми на тему «Написання часток». - Ігри зі словами, вікторини, конкурси (наприклад: ігри «Так – Ні», «Угадай слово», «Чарівна скриня»)	
--	---	---	--

• Повага до героїв сучасної України. • Усвідомлення необхідності збереження та відновлення природного середовища, розв'язання питань захисту довкілля. • Самокритичність, бажання розвиватися, духовно зростати, емоційно, соціально та фізично вдосконалюватися. • Уміння відмовлятися від пропозицій, які загрожують життю і здоров'ю. • Усвідомлення необхідності дотримання правил безпечного спілкування, обміну інформацією в соціальних мережах.				
			Теоретичний матеріал: Загальні вимоги щодо написання поштової адреси (для поштових відправлень, заповнення бланків документів тощо)	1
			Обов'язкові види робіт: • Аудіювання, читання текстів та з'ясування ролі в них слів службових частин мови, вигуків. • Аналізування, оцінювання, інтерпретація тексту. • Виразне читання, правильне інтонування речень, уривків, що містять частки, вигуки. Редагування словосполучень і речень, у яких допущено помилки у вживанні прийменників. • Відновлення деформованого тексту. • Створення усного висловлення, пов'язаного з конкретною життєвою ситуацією (з використанням визначених слів службових частин мови). • Обмін думками на теми, пов'язані із ціннісними орієнтирами. • Створення та розігрування діалогів із використанням запропонованих слів	2

			службових частин (наприклад, обмін враженнями після концерту з використанням вигуків, що передають почуття захоплення, радості, подиву та ін.). • Спостереження за вживанням прийменників у фразеологізмах, прислів'ях і приказках. • Добирання прислів'їв і приказок із сполучниками; пісень — із вигуками. • Складання речень з опорними словами та певного змісту. • Створення висловлення з урахуванням ситуації спілкування за малюнком, фото або коміксом (з використанням службових слів). • Створення казки, вірша з використанням звуконаслідувальних слів. • Створення та розігрування діалогів з вигуками. • Візуалізація текстової інформації; переведення текстової інформації в графічну. • Інтерв'ю «Службові слова та їхня роль у мовленні». • Створення слайдів, (відеоролику) про мандрівку Україною з використанням підписів, які місять прийменники. • Бліцпрезентація приспіву однієї пісні, у якому вжито сполучник (прийменник, частку, вигук). • Створення фото-, відео- чи аудіоопам'ятки щодо вживання прийменників, написання часток. • Виконання проєкту (наприклад, флешмоб «Говоримо правильно»	
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО				

про частини мови, правопис їх і використання в мовленні

Учень / учениця: виявляє важливі деталі почутого повідомлення для ілюстрування власного розуміння почутого [9 МОВ 1.4.1-2] – створює та презентує тексти різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] – добирає виражальні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність [9 МОВ 3.1.5-2] – ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] – використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2]	3	• Самостійні та службові частини мови, вигук; роль їх у мовленні; основні морфологічні ознаки; синтаксична роль. • Форми дієслова. • Розряди прислівників за значенням. • Особливості вживання окремих граматичних форм (на вибір учительки / учителя). • Основні орфограми в словах різних частин мови (на вибір учительки / учителя).	Рекомендовані види робіт: • Самостійні та службові частини мови, вигук; роль їх у мовленні; основні морфологічні ознаки; синтаксична роль. • Форми дієслова. • Розряди прислівників за значенням. • Особливості вживання окремих граматичних форм (на вибір учительки / учителя). • Основні орфограми в словах різних частин мови (на вибір учительки / учителя).	2
			Обов’язкові види робіт: • Аналіз та оцінювання прочитаного чи прослуханого тексту. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного чи почутого. • Зіставлення прочитаного із зображенням на ілюстрації. • Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки. • Створення висловлень указаної тематики та з використанням визначених слів. • Створення схеми та усневисловлення за нею на тему «Чого я навчився / навчилася на уроках української мови».	2